

ISABEL ALLENDE

CANIM SEVGİLİM
INÉS

ROMAN

Çeviri: İNCİ KUT

3.
BAŞKI

Isabel Allende
CANIM SEVGİLİM
INÉS

Can Çağdaş

Inés del alma mía, Isabel Allende

© Isabel Allende, 2006

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2009

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2009

3. basım: Şubat 2019, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Yayına hazırlayan: Olcay Öztunalı

Kapak tasarımı: Erkal Yavi

Kapak düzeni: Semih Özcan

Dizgi: Taner Börü

Düzeltili: Füsun Güler

Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-1105-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

Isabel Allende
CANIM SEVGİLİM
İNÉS

ROMAN

İspanyolca aslından çeviren
İNÇİ KUT

CAN YAYINLARI

Isabel Allende'nin Can Yayınları'ndaki diğerk kitapları:

Ruhlar Evi, 1990

Eva Luna, 1990

Eva Luna Anlatıyor, 1991

Aşktan ve Gölgeden, 1992

Sonsuz Düzen, 1993

Paula, 1995

Aphrodite, 1999

Kaderin Kızı, 2000

Sararmış Bir Fotoğraf, 2002

Yüreğimdeki Ülkem, 2004

Zorro, 2005

Denizin Altındaki Ada, 2010

Günlerin Getirdiği, 2011

Maya'nın Günlüğü, 2013

Cinayet Oyunu, 2015

Japon Sevgili, 2017

ISABEL ALLENDE, 1942 yılında Peru'nun başkenti Lima'da doğdu. Ancak birkaç yıl sonra ailesi Şili'ye göç etti. Isabel Allende, amcası Salvador Allende'nin 1973'te öldürülmesinden sonra ailesiyle birlikte Venezuela'ya sığınmak zorunda kaldı. 17 yaşında gazeteciliğe başlayan Allende, bir süre sonra San Francisco'ya yerleşti. 1982'de yayımlanan ilk romanı *Ruhlar Evi*'ni, 1984'te *Aşkdan ve Gölgeden*, 1985'te *Eva Luna* adlı romanları, 1989'da *Eva Luna Anlatıyor* adlı öykü kitabı izledi. *Sonsuz Düzen* adlı romanı 1991'de, *Paula* 1994'te, *Kaderin Kızı* 1999'da, *Sararmış Bir Fotoğraf* 2000'de, *Yüreğimdeki Ülkem* 2003'te yayımlandı. Allende 2002-2004 yılları arasında *Canavarlar Kenti*, *Altın Ejder Krallığı* ve *Pigmeler Ormanı* adlı romanlardan oluşan gençlik üçlemesini kaleme aldı. Allende, gerçekçi bir anlatım ve siyasal bir yaklaşım ile büyümlü gerçekçiliğın gerçeküstümlü geleneğini ustaca kaynaştırdı.

İnci Kut, lise öğrenimini Ankara Koleji'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Varşova Üniversitesi İspanyol Filolojisi bölümlerinden mezun oldu. Türkiye'deki İspanyolca öğrenimine katkıda bulunmak amacıyla, bu alanda ilk kez, İspanyol dili ve grameri üzerine çeşitli yöntemler ve değişik boyutlarda sözlükler hazırlayarak yayımladı. 1990 yılından başlayarak edebî çeviri alanına yönelerek başta Miguel Delibes, Gabriel García Márquez, Isabel Allende, Mario Vargas Llosa ve José Mauro de Vasconcelos olmak üzere önde gelen birçok İspanyol ve Güney Amerikalı yazarın roman ve öykülerini Türkçeye kazandırdı.

Gerekli uyarı

Plasencia doğumlu İspanyol vatandaşı Inés Suárez (1507-1580), 1537'de Yenidünya'ya yolculuk ederek Şili'nin fethine ve Santiago kentinin kurulmasına katılmış, büyük bir siyasi nüfuza ve ekonomik güce sahip olmuştur. Inés Suárez'in dönemin vakanüvislerince değinilen kahramanlıkları dört yüz yıldan uzun bir süre boyunca tarihçiler tarafından neredeyse unutulmuştur. Ben bu sayfalarda olayları aynen belgelendiği biçimde anlatırken, onları en aza indirgenmiş bir hayal gücüyle eğirdiğim ipliklerle birbirine bağlamakla yetindim yalnızca.

Bu eser bir önsezinin ürünü, ama Şili'nin fethiyle ilgili olaylar ve kişilerle arasındaki herhangi bir benzerlik rastlantısal değil. Ayrıca olası okuyucularım arasında paniğe yol açmamak amacıyla, XVI. yüzyıl İspanyolcasını günümüz diline uyarlamakta da bir sakınca görmedim.

I.A.

1580 yılının Aralık ayında,
Şili Krallığı'nın Yeni Extremadura eyaleti Santiago
kentinde, Doña Inés Suárez'ın
kızı Doña Isabel de Quiroga tarafından
güvenli bir şekilde korunması amacıyla
Dominiken Kilisesi'ne teslim edilen kronikleri.

Manuel Ortega, *Inés de Suárez, Santiago Savunmasında*, Ulusal Tarih Müzesi, Santiago, Şili.

Bu kitaptaki resimler, Alonso de Ercilla'nın Madrid'de 1552 yılında Gaspar y Roig yayınevi tarafından basılan *La Araucana* adlı eserinden alınmıştır.

1

Avrupa, 1500-1537

Ben, 1580 yılında Şili Krallığı'nın Yeni Extremadura eyaletindeki Santiago şehri sakinlerinden Inés Suárez. Doğum tarihimin tam olarak ne olduğundan pek emin değilim, ama anneme bakarsanız, Yakışıklı Felipe¹ öldüğünde İspanya'yı kasıp kavuran kıtlık ve o korkunç veba salgını sonrasında doğmuşum. Ardında havada günlerce dalgalanan bir acıbadem kokusu bırakan cenaze kortejinin geçmesini seyrederken, halkın dediği gibi salgını kralın ölümünün tetiklediğini hiç sanmıyorum ben, ama yine de bilinmez. O zamanlar hâlâ genç ve güzel olan kraliçe Juana, iki yıldan fazla bir süre boyunca katafalkı oradan oraya taşıyarak tüm Kastilya'yı dolaşmış, acaba canlanır mı umuduyla kocasının dudaklarını öpmek için de arada bir tabutun kapağını kaldırmış. Tahnitçinin sürdüğü bütün o hoş kokulu merhemlere rağmen Yakışıklı kral leş gibi kokuyormuş. Ben dünyaya geldiğimde, artık tımarhanelik bir deli olan bahtsız kraliçe, yanında kral kocasının naaşıyla birlikte Tordesillas Sarayı'na çoktan kapatılmışmış; bu da en az yetmiş kışı geride bıraktığım ve Noel'e kalmadan öleceğim anlamına geliyor. Jerte Irmağı kıyılarındaki bir Çingene kadının kehanette bulunup ölüm günümü önceden bildiğini söyleyebilirdim size, ama kitaplarda uydurulan, basıldıkları için de kesin gözüyle bakılan o yalanlardan biri olurdu bu da. O Çingene kadın, bir teklik karşılığında her zaman söyledikleri gibi, benim için yalnızca uzun bir hayat öngörmüştü. Sonumun artık yakın olduğunu bana haber verense deli yüreğim. Ai-

¹ İspanya'daki Habsburg hanedanının kurucusu olan, "Yakışıklı Felipe" lakaplı Kastilya kralı I. Felipe. (Ç.N.)

lemdeki bütün kadınlar gibi yaşlanmış olarak huzur içinde yatağında öleceğimi bilirdim hep; bu yüzden de, nasıl olsa kimse eceli gelmeden öbür dünyaya göç etmediğinden, pek çok tehlikeye atılırken gözümü bile kırpmamışım. Göğsümün içinde hissettiğim o dinmek bilmez dörtnala at koşturması beni yere serdiğinde, “Sen ancak iyice pımpirik olduğunda ölürsün, hanımcım” diye beni yatıştırmaya çalışırdı Catalina, Peru’ya özgü o şirin İspanyolcasıyla. Catalina’nın Keçuva dilindeki adını unutmuşum, kendisine sormak için de artık çok geç –onu evimin avlusuna defnedeli yıllar oluyor–, ama onun kehanetlerinin şaşmazlığından ve doğruluğundan kesinlikle eminim. Catalina, İnkaların tıpkı bir mücevheri andıran eski Cuzco şehrindeyken girmişti benim hizmetime, devir Francisco Pizarro devriydi, hani dedikoduların dediklerine göre İspanya’da domuz güderken, sonunda ihtiraslarından ve uğradığı sayısız ihanetten mahvolmuş Peru valisi marki hazretlerine dönüşen şu gözü pek veledi zina. Batı Hint¹ topraklarındaki bu yeni dünya böyle ironilerle doludur işte, burada geleneklerin yasaları hüküm sürmez, her şey bir kargaşaya dönüşmüştür: ermişlerle günahkârlar, beyazlarla zenciler, kırmalar, yerliler, melezler, soylular ve ırgatlar. İnsan kendini kıpkırmızı bir demirle dağlanmış olarak zincirlere vurulmuş bulabilir, ama ertesi gün talihi tam tersine dönüp onu en yüksek mevkilere çıkarabilir. Yenidünya’da kırk yıldan fazla yaşadım ben, kendim de bu kargaşadan yararlandığım halde oraya hâlâ alışabilmiş değilim; doğduğum köyde kalmış olsaydım, bugün kandil ışığında onca dantel örmekten gözleri

¹ Kristof Kolomb’un Hindistan’ın doğusuna ulaşmak amacıyla 1492’de batıya doğru yaptığı ilk yolculukta keşfettiği adaları Hindistan sanmasıyla, bu topraklara İspanyolcada “Hint toprakları” anlamında *las Indias* adı verilmişti. Daha sonra Amerigo Vespucci’nin yaptığı haritalarla buranın Hindistan değil ayrı bir kıta olduğu anlaşılınca bir kavram kargaşası doğmuş ve bu ikisini birbirinden ayırt edebilmek için doğudaki asıl Hindistan’a “Doğu Hint toprakları” anlamında *las Indias Orientales*, batıdaki Amerika topraklarına da “Batı Hint toprakları” anlamında *las Indias Occidentales* denir olmuştur. İspanyolcada kısaca *las Indias* denildiğinde, Karayip adalarıyla Orta ve Güney Amerika’yı kapsayan ve İspanya’nın eski sömürgelerini içeren bütün bir Güney Amerika kıtası anlaşılır. (Ç.N.)

görmez olmuş yoksul bir kocakarı olup çıkacaktım. Orada kalsaydım Acueducto Sokağı'ndaki terzi kadın Inés olur-
dum yalnızca. Buradaysa ekselansları sayın Vali Rodrigo
de Quiroga'nın dul eşi, Şili Krallığı'nın fatihi ve kurucusu,
son derece saygıdeğer hanımefendi Doña Inés Suárez'im.

Dedim ya, doyasıya yaşanmış en az yetmiş yıllık bir
ömür sürdürdüm, ama hâlâ gençlik kıpırtılarına takılıp kal-
mış olan ruhumla yüreğim, bedenime ne halt olduğuna
akıl erdiremiyor. Evlenirken Rodrigo'nun bana verdiği ilk
hediye olan gümüş aynamda kendime baktığımda, ora-
dan bana geri bakan bembeyaz saçlı o nineyi tanıyamı-
yorum. Kimdir gerçek Inés'i alaya alan bu kadın? Bir za-
manlar olduğum saçları örgülü, dizleri yara kabuklarıyla
kaplı o kız çocuğunu, gizli gizli sevişmek için kaçıp mey-
ve bahçelerine giden o genç kızı, Rodrigo de Quiroga'ya
sarılarak uyuyan o tutku dolu olgun kadını aynanın de-
rinliklerinde bulurum umuduyla onu uzun uzadıya ince-
liyorum. Orada bir yere sinmiş beklediklerinden eminim,
ama onları bir türlü seçemiyorum. Artık kısağıma bin-
miyorum, ne metal örgülü zırh giyiyor, ne de kılıç kuşa-
nıyorum, ama cesaretim olmadığından değil, –aslında her
zaman ondan bol bir şeyim olmamıştır– bedenimin bana
ihanet etmesinden. Gücüm tükeniyor, eklem yerlerim ağ-
rıyor, kemiklerim buz kesmiş, gözlerim iyi görmez olmuş.
Peru'ya ısmarladığım şu kâtip gözlüklerim olmasa bu say-
faları da yazamazdım. Mapuçe yerlilerine karşı savaşmak
için çıktığı o son seferde –Tanrı rahmetini esirgemesin–
Rodrigo'ya eşlik etmeyi istemiştim, ama o buna izin ver-
memişti. “Bunun için artık çok yaşlısın, Inés” diye gül-
müştü bana. “Ben de senin kadar yaşlıyım” diye karşılık
vermiştim ona, gerçi bu doğru değildi, çünkü o benden
birkaç yaş küçüktü. Birbirimizi bir daha göremeyeceği-
mizi sanıyorduk, ama öbür dünyada birbirimize yeniden
kavuşacağımızdan emin olarak gözyaşı dökmeden veda-
laşmıştık. Belli etmemek için elinden geleni yaptığı hal-
de Rodrigo'nun günlerinin sayılı olduğunu çoktandır bi-
liyordum. Yakındığımı hiç duymamıştım, dişlerini sıkarak

katlanıyor, yalnızca alnındaki buz gibi terler ele veriyordu çektiği acıyı. Bir bacağında tüm merhemlerimin ve dualarımın iyileştiremediği irinli bir çıbanla, sararıp solmuş bir halde, ateşler içinde yanarak yola çıkmıştı güneye doğru; yatağındaki çarşafların arasına serilip kalmış bir ihtiyar gibi değil, çarpışmanın hengâmesi arasında yiğit bir er gibi ölme arzusunu yerine getirecekti. Ben de son nefesinde başını tutup, uzun bir ömür boyunca bana cömertçe bahsettiği aşka şükranlarımı ifade edebilmek için orada olmayı istiyordum. “Bak Inés” demişti bana, sıradağların eteklerine kadar uzanan tarlalarımızı işaret ederek. “Bütün bunlar ve yüzlerce yerlinin ruhu Tanrı’nın yardımının bizden yana olmasını sağladı. Benim görevim Arokan ülkesindeki vahşilerle çarpışmaksa, seninki de çiftliğimizi ve bize emanet olan insanları korumak.”

Onun tek başına yola çıkmasının asıl nedeni, hastalığının o acıklı halini bana göstermek istememesiydi; Bío-Bío Irmağı’nın güneyinde vahşi Mapuçe çetelerinin silahlanmış olarak hazır bekledikleri o kutsal topraklarda savaşırken, yiğitlerinin başında at sırtında hatırlanmayı yeğliyordu. Komutanlık mertebesindeydi, o yüzden emirlerini hiç olmadığı uysal bir eş gibi kabul etmişim. Savaş alanına bir hamak içinde alıp götürdüler onu, orada damadı Martín Ruiz de Gamboa, sırf varlığıyla düşmana dehşet salsın diye, tıpkı vaktiyle Şampiyon El Cid’e¹ de yaptıkları gibi, onu atının üstüne bağlamış. Tehlikeyi hiçe sayarak, dudaklarında benim adıyla, adamlarının başında çılgın gibi atılmış öne, ama istediği ölüme kavuşmamış. Derme çatma bir tahtirevanın içinde ağır hasta olarak geri getirdiler onu bana; tümörün zehri tüm bedenini sarmıştı. Onun yerinde başkası olsaydı, hastalığın tahribatı ve savaşın verdiği bitkinlik yüzünden çoktan göçüp gitmiş olurdu, ama Rodrigo güçlü bir adamdı. “Seni ilk gördüğüm andan itibaren sevdim, sonsuza kadar da seveceğim, Inés” dedi bana ölüm döşeginde yatarken, sonra da yay-

¹ El Cid, el Campeador, (1043-1099) asıl adı Rodrigo Díaz de Vivar olan, “Şampiyon” lakaplı Kastilyalı komutan ve ulusal kahraman. (Ç.N.)

gara koparılmadan gömülmeyi ve ruhunun huzur bulması için otuz ayın yapılmasını istediğini ekledi. Biraz bulanık da olsa, tıpkı şu kâğıdın üstündeki harfleri gördüğüm gibi yanılığa yer vermeyecek şekilde apaçık gördüm Ölüm'ü. İşte o zaman, Rodrigo hastalığının bıraktığı yıkımı hizmetkârlara göstermeyecek kadar gururlu bir adam olduğundan, onu giydirmeme yardım etmen için seni çağırdım, Isabel. Tepeden tırnağa zırhını ve perçinli çizmelerini giydirelim diye bir tek sana yani kızına ve bana izin vermişti, sonra da onu en sevdiği koltuğuna oturtup tolga-sıyla kılıcını dizlerinin üstüne koymuştuk, Kilise'nin hayırduasını alıp tıpkı sağlığında olduğu gibi tam bir ağırbaşlılık içinde göçüp gitsin diye. Yanı başından hiç ayrılmayan ve hazırlıkları tamamlamamızı sessizce bekleyen Ölüm, bir ana şefkatiyle onu kollarının arasına aldıktan sonra, kocamın son nefesini duyayım diye yanına yaklaşmam için bir işaret yaptı bana.

Üzerine eğilerek onu dudaklarından öptüm, bir aşk öpücüğüyle. Sıcak bir yaz akşamı, bu evde, kollarımın arasında öldü.

Rodrigo'nun şamata koparmadan son yolculuğuna uğurlanma isteğini yerine getiremedim, çünkü Şili'nin en sevilen, en hürmet edilen adamıydı o. Santiago şehri onun ardından gözyaşı dökerken yer yerinden oynadı, krallığın öteki şehirlerinde de sayısız taziye gösterileri yapıldı. Yıllar önce halk, onun vali olarak atanmasını çiçekler ve arkebüz atışlarıyla kutlamak için sokaklara dökülmüştü. Nuestra Señora de las Mercedes kilisesinde layık olduğu bir törenle defnettik onu, çok yakında benim kemiklerimin de dinleneceği bu kiliseyi Kutsal Meryem'in şanına adayarak biz ikimiz yaptırmıştık. İspanya'nın yiğit askeri, eyalet yöneticisi, Şili fatihi ve iki kez Şili Krallığı Valisi olan kocam soylu asilzade Don Rodrigo de Quiroga'nın ruhunun huzur bulması için üç yüz yıl boyunca her hafta bir ayın yapılmasına yetecek kadar para bıraktım Merced tarikatı üyelerine. Onsuz geçen şu son aylar bitmek bilmedi.

Ama olanları anlatırken fazla ileriye atlamamalıyım;

hayatımın olaylarını tam tamına ve düzgün bir şekilde anlatmazsam ipin ucunu kaçıırım; insanın belleği mantıksız bir kargaşa içinde olsa da, bir kronikteki olayların doğal sırasını izlemek zorundadır. Rodrigo'nun çalışma masasında oturup, onun alpaka yününden battaniyesine sarınmış olarak gece vakti yazıyorum bunları. Odamı Baltasar bekliyor, hani şu Şili'ye benimle birlikte gelip de on dört yıl boyunca yanımdan ayrılmayan köpeğin torununun torunu. O ilk Baltasar 1553'te ölmüştü, yani Valdivia'yı öldürdükleri aynı yıl, ama bana yavrularını bırakmıştı, hepsi de koca koca patili, kısacık tüylü, iri hayvanlardı. Bütün bu halılara, perdelere, döşemelere ve hizmetkârların kor halinde kömürlerle dolu tuttukları mangallara rağmen bu oda buz gibi soğuk. Sen hep şikâyet edersin Isabel, burada sıcaktan nefes alınmıyor diye; ama soğukluk havada değil, benim içimde olsa gerek. Vahşileri Hıristiyanlaştırmakla Hıristiyanları avutmaktan oluşan onca işinin arasında bana okuma yazmayı öğretmeye vakit bulabilmiş olan Peder González de Marmolejo'nun sayesinde, anılarımı ve düşüncelerimi mürekkepli kalemle kâğıda dökabiliyorum. O zamanlar bir şapel papazıydı, ama sonradan, daha ileride anlatacağım gibi, Şili'nin ilk piskoposu, aynı zamanda da bu krallığın en zengin adamı olmuştu. Ölürken mezara hiçbir şey götüremedi, ama kendisine insanların sevgisini kazandıran iyiliklerinin izlerini bıraktı ardında. Dünyanın en cömert insanı olan Rodrigo'nun dediği gibi, sonunda insan ne ekerse onu biçiyor.

En baştan başlayalım, ta ilk anılarımdan. Extremadura'nın kuzeyindeki savaştı ve dindar sınır şehri Plasencia'da doğmuşum. Dedemin, yalnızca XIV. yüzyıldan kaldığı halde sırf hoşluk olsun diye *Eski* dediğimiz katedralden bir taş atımı uzaklıktaki evinde büyütüldüm. İncecik yontma taşlarla kaplı acayip kulesinin gölgesinde büyüdüm. Şehri koruyan geniş surları, ana meydanındaki gezi alanını, daracık loş sokaklarını, taştan yapılmış konaklarıyla kemerli revaklarını bir daha hiç görmedim; ablamın torunlarının hâlâ oturdukları o küçük dede evimi de

öyle. Meslekten mobilya zanaatkarı olan dedem, Vera Cruz loncasındandı; onun sosyal konumunun çok üstünde olan bir onurdu bu dedem için. Şehrin en eski manastırında kurulmuş olan bu lonca, Paskalya Haftası'ndaki ayın yürüyüşlerinde başı çekerdi. Sarı kuşaklı mor kıyafetini giyip beyaz eldivenlerini takan dedem de Kutsal Haç'ı taşıyanlardan biriydi. Entarisinin üzerinde kan lekeleri olurdu: İsa'nın Golgota¹ yolunda çektiği eziyeti paylaşmak amacıyla kendi kendine indirdiği kırbaç darbelerinden çıkan kandı bu. Kutsal Paskalya Haftası'nda güneş ışığını kormak için evin kepenkleri kapatılırdı, insanlar oruç tutar, fısıltı halinde konuşurlardı; dualara, iç geçirmelere, günah çıkarmalara, adaklara indirgenirdi bütün hayat. Bir Kutsal Cuma sabahı, o zamanlar on bir yaşında olan ablam Asunción, İsa'nın izleriyle damgalanmış olarak uyanmıştı uykusundan: avuçlarının içinde korkunç yaralar açılmıştı, gökyüzüne çevrilmiş gözlerinin akları görünüyordu. Annem birkaç tokatla onu kendine getirmiş, ellerine uyguladığı örümcek ağlarıyla ve demlenmiş papatyadan oluşan sıkı bir perhizle iyileştirmişti onu. Asunción, ellerindeki yaralar kabuk bağlayana kadar evde hapis kalmış, annem de, kızını panayır ucubesi gibi kiliseden kiliseye doluşturmalarını istemediğinden, bu olayı ağızımıza almamızı yasaklamıştı bizlere. Asunción, yörede damgalanmış tek kişi değildi: her yıl Kutsal Paskalya Haftası'nda kız çocuklardan biri benzer bir olayı yaşar, ya irade gücüyle havada yükselir, ya etrafa gül kokuları saçar, ya da kanatları çıkardı, hemen ardından da müminlerin coşkusunun hedefi haline gelirdi. Hatırladığım kadarıyla bu kızların hepsi de sonunda manastırlardan birinde rahibe olmuşlardı, bir tek Asunción dışında; annemin ihtiyatlı davranması, ailenin de suskun kalması sayesinde ablam bu mucizeyi sağ salim atlatmış, evlenip bir sürü çocuk sahibi olmuştu; bunların arasında, bu anlatıda daha ileride ortaya çıkacak olan yeğenim Constanza da vardı.

O ayın yürüyüşlerini çok iyi hatırlıyorum, çünkü bun-

¹ İncil'e göre, İsa'nın Kudüs'te çarmıha gerildiği tepe. (Ç.N.)

lardan birinde tanıştım Juan'ı, yani sonradan ilk kocam olacak adamı. 1526 yılıydı, imparatorumuz V. Carlos'un,¹ bütün ömrü boyunca seveceği kuzini, güzeller güzeli Portekiz prensesi Isabel'le düğünlerinin yapıldığı yıldır; aynı yıl Muhteşem Süleyman da Türk ordusunun başında Avrupa'nın göbeğine kadar girerek Hıristiyan dünyasını tehdit etmeye başlamıştı. Müslümanların gaddarlıklarıyla ilgili söylentiler insanların içine dehşet salıyor, bu melun çapulcuları Plasencia surlarının önünde görür gibi oluyorduk. O yıl bu korkunun kıskırtmasıyla insanların içindeki din ateşi artık bir çılgınlık derecesine varmıştı. Ben de ayin yürüyüşlerine katılıyor, oruçtan, mumların dumanından, kan ve günlük kokusundan, duaların yaygaraları ve kendilerini kırbaçlayanların iniltilerinden başım dönmüş bir halde, ailemin arkasından uyurgezer gibi yürüyordum. Kukuletalı kalabalıkların ve tövbekârların arasında Juan hemen gözüme çarpmıştı. Zaten onu görmemek imkânsızdı, boyu ötekilerden bir karış uzundu, kafası kalabalığın üzerinden görünüyordu. Savaşçıları gibi geniş bir sırtı, koyu renk kıvrırcık saçları, kemerli bir burnu vardı, o kedi gözleriyle benim bakışıma karşılık vererek merakla bakmıştı bana. Onu işaret ederek, "Şu da kim?" diye sormuştum anneme ama yanıt yerine bir dirsek darbisiyle başımı önüme eğmem yolunda sert bir uyarı gelmişti ondan. Benim nişanım yoktu, çünkü dedem, istediği erkek torunun yerine dünyaya gelmiş olmamın cezası olarak son yıllarında kendisine bakayım diye bekâr kalmama karar vermişti. İki defa drahoma verecek hali yoktu, Asunción'un uygun biriyle nişanlanması için daha fazla şansı olduğu kanısına varmıştı, çünkü erkeklerin bayıldıkları o pembe beyaz, etli butlu güzellerden biriydi o, üstelik uysaldı da; oysa ben bir deri bir kemik ve adaleliydim, dahası katır gibi de inatçıydım. Hiç de tatlılık timsali olmayan annemle rahmetli anneanneme çekmişim. O zamanlar dediklerine göre en güzel yanım kara kara gözlerimle genç kısrak yelesini andıran saçlarımdı, ama aynı

¹ Türkçede Şarlken olarak bilinir. (Ç.N.)

şey İspanya'daki kızların yarısı için söylenebilirdi. Ellerimin işe çok yatkın olduğu kesin: Plasencia ve civarında benim kadar ince işle dikiş ve nakış yapan bir kişi daha yoktu. Bu uğraşım sekiz yaşından itibaren ailemin geçimine katkıda bulunmuş, dedemin bana vermeyi hiç düşünmediği drahoma için para da biriktirmiştım; kendime bir koca bulmaya niyetliydim, çünkü öfkesi burnundaki dedemin yanında beni bekleyen kadere boyun eğmekten se müstakbel çocuklarımla boğuşmayı yeğliyordum. Kutsal Paskalya Haftası'ndaki o gün, annemin sözünü dinleyeceğim yerde, başörtümü geriye atıp tanımadığım o adama gülümsedim. İşte Malaga kökenli Juan'la aşkımız böyle başladı. Dedem başlangıçta karşı gelmiş, evimizdeki hayat tam bir çılgınlığa varmıştı; hakaretler ve tabaklar havada uçuşuyordu, kapıları vurmaktan duvarların biri çatlamıştı, araya giren annem olmasaydı dedemle birbirimizi gırtlaklayacaktık. Ama öylesine başının etini yemiştım ki sonunda usanıp razı oldu. Juan bende ne bulmuştu bilmiyorum ama önemi yok, olan şu ki tanışmamızın üstünden çok geçmeden bir yıl sonra evlenmeye karar vermiştik; onun kendine bir iş bulması, benim de cılız drahomamı artırabilmem için gerekliydi bu süre.

Juan, önceleri bana hiçbir kadının karşı koyamayacağı kadar yakışıklı ve neşeli görünen, ama çok acı çektirdiği için sonradan keşke başka bir kadın çıksa da onu alıp gitse dedirten türden bir adamdı. Hiçbir zahmete girmedigi gibi, karşısındaki kadını baştan çıkarma zahmetine de girmezdi, çünkü kadınları heyecanlandırmak için onun o kibar pezevenk hali yeterliydi; cazibesini kullanmaya başladığı on dört yaşından beri kadınlarla haşır neşir yaşıyordu. Onun yüzünden kocalarını boynuzlayan erkeklerin ve kıskanç bir kocadan yediği zılgıtla kaç kez kaçıp gittiğinin hesabını bilmediğini söylerdi gülerek. "Ama artık seninle birlikteyken bütün bunlar sona erdi, hayatım" diye de eklerdi beni yatıştırmak için, bir yandan da göz ucuyla ablamı gözlerken. Kibarlığı ve cana yakınlığıyla erkeklerin de beğenisini kazanmıştı; içki ve oyun masasında çok iyiydi,

ISABEL ALLENDE

CANIM SEVGİLİM INÉS

ROMAN

"Herhalde meydanlara benim heykellerimi dıkecekler, adımlı taşıyan sokaklar ve şehirler olacaktır, aynı Pedro de Valdivia ve diğer fatihler gibi, ama erkekleri dövüşürken kasabalar kuran yüzlerce yiğit kadın unutulup gidecektir." Bu sözlerin sahibi Inés Suárez, İspanya'nın Extremadura kentinden mütevazı bir terzi kızıdır. Çapkın kocası Malagalı Juan, şan ve şeref hayalleriyle Atlantik'in öte yanındaki yeni İspanyol sömürgelerine gidince, onu bulmak umuduyla o da Yenidünya'ya yelken açan bir gemiyle yola çıkar. Gerçi Amerika'da kocasını bulamaz ama Peru fatihi İspanyol kumandan Pizarro'nun subaylarından Pedro de Valdivia ile tutkulu bir aşk yaşayacak, inanılmaz tehlikeleri cesaretle göğüsleyerek onun yanında Şili'nin fethine katılacaktır.

Isabel Allende'nin usta kaleminden çıkan, belgelere dayalı bu destansı roman, tarihin unutulmaz bir dönemindeki şiddet ve acımasızlığın yanı sıra aşk ve fedakârlık öykülerini harmanlarken, gerçek olayların en başarılı kurgulardan bile daha şaşırtıcı ve bir o kadar da sürükleyici olabileceğini kanıtlıyor.

ISBN 978-975-07-1105-3

0 789750 711053

<http://www.canyayitlari.com>